

Κωδικός Μαθήματος EDUG-527	Τίτλος Μαθήματος Παθολογία της Γλώσσας στην Ειδική Εκπαίδευση	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 10
Τμήμα Παιδαγωγικών Σπουδών	Εξάμηνο Εαρινό	Προαπαιτούμενα EDUG-521
Κατηγορία Μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής	Γνωστική Περιοχή Ειδική Εκπαίδευση	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Μαθήματος 2 ^{ος} Κύκλος	Έτος Σπουδών 1 ^ο	Διδάσκων Δρ Δημήτρης Στασινός
Μέθοδος Διδασκαλίας Εξ Αποστάσεως	Πρακτική Άσκηση N/A	Συν-απαιτούμενα Κανένα

Στόχοι του μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να:

- Κατανοήσουν τη σκοπιμότητα μιας βαθύτερης γνώσης που αφορά στη γλωσσική συμπεριφορά –φυσιολογική και παθολογική- ατόμων με ειδικές ανάγκες και να καταστούν πλέον ευαίσθητοι στην περιοχή αυτή.
- Εμβαθύνουν με συστηματικό τρόπο-θεωρητικά και εργαστηριακά- σε βασικά θέματα γλωσσικής ανάπτυξης και γλωσσικών ελλειμμάτων (διαταραχών) παιδιών με ειδικές ανάγκες στο σύνολό τους και στις επιμέρους ομάδες λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη ανεπάρκειά τους –νοητική, αισθητηριακή, μαθησιακή, επικοινωνιακή.
- Ενημερωθούν και διεισδύσουν στην πρόσφατη επιστημονική βιβλιογραφία και γνωρίσουν τα δεδομένα και τη σωρευμένη σχολική εμπειρία σε διεθνές επίπεδο που αφορά στην προσέγγιση της γλωσσικής ανάπτυξης και παθολογίας της γλώσσας ατόμων με ειδικές ανάγκες.
- Γνωρίσουν τις πρόσφατες θεωρητικές και διδακτικές προσεγγίσεις στην περιοχή αυτή και να καταστούν ικανοί να μελετήσουν σε βάθος και εφαρμόσουν σύγχρονες στρατηγικές σχολικής εργασίας και διδασκαλίας παιδιών με ειδικές ανάγκες που παρουσιάζουν γλωσσικά ελλείμματα σε συνάρτηση με την κύρια ανεπάρκειά τους.
- Διεξάγουν μικρής κλίμακας έρευνα που θα αφορά στην καταγραφή γλωσσικών ελλειμμάτων παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και με απώτερο στόχο τη μετουσίωσή τους σε εκπαιδευτική πράξη.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την ολοκλήρωση των προγραμματισμένων συναντήσεων στο μάθημα οι φοιτητές θα είναι ικανοί να:

- Κατανοήσουν ότι η βαθύτερη γνώση τους σε βασικά θέματα γλωσσικής ανάπτυξης και παθολογίας της γλώσσας ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι απολύτως αναγκαία για το

σύγχρονο εκπαιδευτικό που εργάζεται στο συνηθισμένο σχολείο ή σε ειδική σχολική μονάδα.

- Εντοπίζουν έγκαιρα περιπτώσεις παιδιών με ειδικές ανάγκες που (θα) παρουσιάζουν γλωσσικά ελλείμματα και (να) συνεργάζονται με ειδικούς της διαγνωστικής ομάδας για την αντιμετώπισή τους.
- Χρησιμοποιούν τις κατάλληλες διδακτικές μεθόδους και λογισμικά στη σχολική τάξη για την αποτελεσματική διαχείριση παρόμοιων περιπτώσεων.
- Αξιοποιούν τη γλωσσική αποκατάσταση ή βελτίωση των παιδιών αυτών για μια αποτελεσματικότερη μάθηση στο σύνολο των μαθημάτων του σχολείου και την προώθηση της επικοινωνιακής τους κουλτούρας.

Περιεχόμενο του μαθήματος

- Λόγος και γλώσσα: Εννοιολογικές προσεγγίσεις και ο κοινωνικός ρόλος.
- Το κανονιστικό σύστημα της γλώσσας και η συσχέτισή της με άλλες γνωστικές λειτουργίες.
- Στάδια και παράγοντες γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις στην πρόκτηση της γλώσσας.
- Παθολογία-διαταραχές του προφορικού λόγου: Σημειολογία, αίτια, συχνότητα, μορφές-τύποι, θεραπεία-αντιμετώπιση.
- Παθολογία-διαταραχές του γραπτού λόγου: Σημειολογία, αίτια, συχνότητα, μορφές-τύποι, θεραπεία-αντιμετώπιση
- Ειδική μαθησιακή (γλωσσική) δυσκολία-δυσλεξία
- Γλωσσική ανάπτυξη και γλωσσικά ελλείμματα παιδιών με ειδικές ανάγκες (ιδιαίτερη αναφορά στις κατηγορίες νοητικής υστέρησης, αυτισμού, αισθητηριακής ανεπάρκειας, επικοινωνιακού ελλείμματος, φυσικής-κινητικής ανεπάρκειας, πολιτισμικής ετερότητας, πολλαπλής διαταραχής, προβληματικής συμπεριφοράς και μαθησιακών δυσκολιών).
- Αντιμετώπιση-θεραπεία γλωσσικών ελλειμμάτων παιδιών με ειδικές ανάγκες στο πλαίσιο της inclusive education και του ψηφιακού σχολείου.

Μαθησιακές δραστηριότητες/διδακτικές μέθοδοι

Διαδικτυακή παρουσίαση, διαδικτυακή συζήτηση, δραστηριότητες σε εβδομαδιαία βάση

Μέθοδοι Αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση-ανατροφοδότηση, συμμετοχική διδασκαλία και μάθηση, εκπόνηση και παρουσίαση ατομικής-ομαδικής εργασίας, παρουσίαση και σχολιασμός επιστημονικών συγγραμμάτων-κειμένων ή/και άρθρων από διεθνή περιοδικά.

Βασικά διδακτικά εγχειρίδια/βιβλιογραφία

Abbeduto, L., & Rosenberg, S., (1993). Language and communication in mental retardation. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Bannatyne, A. (1971). Language, reading and learning disabilities. Springfield, Ill.: Charles C. Thomas.

Βλασσοπούλου, Μ. κ.ά. (2007)(επιμ.). Γλωσσικές δυσκολίες και γραπτός λόγος στο πλαίσιο της σχολικής μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

- Βογινδρούκας, Ι. κ.ά. (2008)(επιμ.). Γλωσσική ανάπτυξη και διαταραχές. Αθήνα: Τόπος.
- Καμπανάρου, Μ. (2007). Διαγνωστικά θέματα λογοθεραπείας. Αθήνα: Εκδόσεις «Έλλην».
- Murdoch, B.E. (2008)(επιμ.: Μ. Καμπανάρου)(μτφρ.: Μ. Ταλαντοπούλου). Προβλήματα λόγου και ομιλίας. Αθήνα: Εκδόσεις «Έλλην».
- Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών (2007) (επιμ.: Βλασσοπούλου Μ. κ.ά.). Γλωσσικές δυσκολίες και γραπτός λόγος στο πλαίσιο της σχολικής μάθησης. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Πόρποδας, Κ. (2002). Η ανάγνωση. Πάτρα: Αυτοέκδοση.
- Στασινός, Δ. (2003). Δυσλεξία και σχολείο. Αθήνα: Gutenberg (ανατύπωση).
- Στασινός, Δ. (2009). Ψυχολογία του λόγου και της γλώσσας. Ανάπτυξη και παθολογία. Δυσλεξία και λογοθεραπεία. Αθήνα: Gutenberg.
- Σταυρακάκη, Σ. (2010) (επιμ.). Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές. Από τη βασική έρευνα στην κλινική πράξη. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

- Arnold, K., & Hornett, D. (1990). Teaching idioms in children who are deaf. *Teaching Exceptional Children*, 22(4), 14-17.
- Baca, L.M., & Cervantes, H.T.(1989). The bilingual special education interface (2nd edition). Columbus, OH: Merrill.
- Costello, J. M.,& Holland A.L. (1986)(επιμ.). Handbook of speech and language disorders. San Diego: College-Hill.
- Fawcett, A.J., & Nicolson, R.I. (2004). Dyslexia in context. Research, policy and practice. London: Whurr Publishers.
- Goulandris, N. (2003)(επιμ.). Dyslexia in different languages. Cross-linguistic comparisons. London: Whurr Publishers.
- Higginson, R., & Mac Whinney, B. (1991). An annotated bibliography of child language and language disorders. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Miller, G. (1995). Γλώσσα και ομιλία (επιμ. Στέλλα Βοσνιάδου)(μτφρ. Ι. Ετμεκτζόγλου, Ι. Διακίδου, Ε. Παπαδημητρίου). Αθήνα: Gutenberg.
- Open University (επιμ.)(1985). Every child's language: An in-service pack for primary teachers. Milton Keynes: Open University Press.
- Peer, L. and Reid, G. (2000)(επιμ.). Multilingualism, literacy and dyslexia. A challenge for educators. London: David Fulton.
- Thomson, M. (επιμ.)(2003). Dyslexia included. A whole school approach. London:David Fulton